

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-85>

УДК 338.488.2:640.412/.43]:392.317-045.43

БІОФІЛЬНИЙ ДИЗАЙН ЯК СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

BIOPHILIC DESIGN AS A STRATEGY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Мендела Ірина Ярославівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
готельно-ресторанної та курортної справи факультету туризму,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7282-643X>**Мендела Євгенія Миколаївна**

асистент,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0846-6449>

Mendela Iryna, Mendela Yevheniia

Vasyl Stefanyk Precarpathian national university

У статті розглядається біофільний дизайн як ефективна стратегія сталого розвитку у готельно-ресторанному бізнесі, яка передбачає інтеграцію природних елементів у архітектурне та інтер'єрне середовище для покращення фізичного, психоемоційного та економічного стану закладів. Проаналізовано міжнародний досвід застосування біофільних рішень, що сприяють підвищенню комфорту гостей, енергоефективності будівель та конкурентоспроможності підприємств. Запропоновано інтегровану економічну модель, яка дозволяє кількісно оцінити вплив біофільного дизайну на фінансові показники, поведінкові реакції клієнтів та екологічну сталість бізнесу. Визначено, що в Україні застосування біофільного дизайну залишається фрагментарним і часто обмежується декоративними аспектами, що знижує його стратегічну цінність. Стаття підкреслює важливість розробки практичних інструментів для управлінського аналізу і прийняття рішень, а також необхідність проведення подальших емпіричних досліджень для адаптації моделі до різних форматів готельно-ресторанних закладів.

Ключові слова: біофільний дизайн, сталий розвиток, готельно-ресторанний бізнес, економічна модель, ефективність, екологічна сталість, споживчий досвід.

This article explores biophilic design as a powerful strategy for sustainable development in the hotel and restaurant industry, emphasizing the integration of natural elements into architectural and interior environments to enhance physical, psycho-emotional, and economic well-being. The study reviews international examples of biophilic design implementation, demonstrating its positive effects on guest comfort, energy efficiency, and the competitive advantage of hospitality enterprises. Despite these successes, the application of biophilic design in Ukrainian hospitality remains limited and often superficial, primarily focusing on decorative features without comprehensive strategic integration. The article proposes an integrated economic model aimed at quantitatively assessing the impact of biophilic design on operational efficiency. This model incorporates financial metrics such as reduced operational costs, increased revenue, average check size, and profitability, alongside behavioral indicators including customer loyalty, length of stay, review ratings, and staff retention. Additionally, the model considers environmental sustainability factors, positioning biophilic design not merely as an aesthetic choice but as an economically justified development strategy. The proposed framework enables hospitality managers and investors to make informed decisions regarding the implementation of biophilic solutions by balancing investment costs against expected benefits. It also opens avenues for strategic planning and long-term performance optimization. The article highlights the need for further empirical research to validate the model across various

hospitality formats and to develop practical guidelines tailored to the unique challenges and opportunities within different market segments. Ultimately, this study contributes to transforming biophilic design from a purely architectural concept into a multifaceted management practice that aligns ecological consciousness with economic viability in the hospitality sector.

Keywords: biophilic design, sustainable development, hotel and restaurant business, economic model, efficiency, environmental sustainability, customer experience.

Постановка проблеми. У сучасних умовах посилення глобальних екологічних викликів і зростання потреб споживачів у комфортному та здоровому середовищі, біофільний дизайн набуває стратегічного значення для готельно-ресторанного бізнесу. Попри наявність яскравих прикладів реалізації біофільного підходу у міжнародній практиці, в Україні його впровадження є фрагментарним і здебільшого зводиться до декоративних рішень без належної інтеграції у бізнес-стратегію. Окрім того, у науковій літературі спостерігається брак інструментів для кількісного вимірювання ефективності біофільного дизайну з погляду економічної доцільності. Відсутність системної моделі, яка дозволяє оцінити співвідношення між витратами на впровадження природоорієнтованих рішень і вигодами для закладу, ускладнює прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Отже, актуальним є розроблення інтегрованої економічної моделі, що враховує екологічні, поведінкові та фінансові показники ефективності біофільного дизайну в готельно-ресторанній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях усе більше уваги приділяється ролі дизайну як інструменту формування комфортного, функціонального та привабливого простору у сфері гостинності. Науковці розглядають різні аспекти взаємодії дизайну з природним середовищем, споживацьким досвідом та економічною ефективністю бізнесу.

Кривуц С. систематизує підходи проєкування зон відпочинку з природними компонентами. Авторка звертає увагу на терапевтичні властивості зорового контакту з природою, гармонійний просторовий розвиток, вертикальні та горизонтальні зелені зони, організацію планування з урахуванням природного середовища [1].

Малюта Л., Владимир О., Рудан В. досліджують особливості інтеграції дизайну у готельно-ресторанний бізнес та визначають його роль у процесі привабливості туристів [2].

В свою чергу, Бойко М., Кулик М., Зікій Н. досліджують процес оцінки економічної ефективності дизайну бренду готельного підприємства [3].

Узагальнення академічних оглядів показує, що біофільний підхід до проєкування готельно-ресторанних об'єктів сприяє комплексному підвищенню якості середовища: від покращення емоційного стану гостей до зростання конкурентоспроможності та прибутковості закладів. Впровадження природних компонентів у дизайн дозволяє гармонізувати простір, посилити естетичне сприйняття та закласти підґрунтя для сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростаючий інтерес до біофільного дизайну як складової сталого розвитку готельно-ресторанної сфери, більшість наукових досліджень зосереджені на його візуально-естетичному, психологічному або екологічному впливі. При цьому залишається недостатньо дослідженим економічний вимір цієї концепції, зокрема питання оцінки її ефективності з точки зору інвестиційної доцільності. Не розроблено уніфікованих моделей, що дозволяли б кількісно співвіднести витрати на впровадження біофільних рішень з очікуваними вигодами: підвищенням доходів, енергоефективністю, зростанням лояльності клієнтів. Також не вивчено вплив різних типів біофільних елементів на показники операційної діяльності в різних форматах закладів. Це створює потребу у створенні комплексного економічного інструментарію для подальших практичних і наукових застосувань.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування біофільного дизайну як складової стратегії сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та розробка економічної моделі, що дозволяє кількісно оцінити його вплив на ефективність функціонування закладу. Для досягнення цієї мети передбачається проаналізувати сучасні наукові підходи до впровадження біофільного дизайну, узагальнити міжнародний досвід його застосування в індустрії гостинності, а також виявити економічні та поведінкові показники, чутливі до змін у середовищі закладу. Основним завданням дослідження є формування адаптивної моделі оцінювання ефективності біофільного дизайну з урахуванням інвести-

ційних витрат, експлуатаційних показників, клієнтського досвіду, репутаційної вартості та показників сталості розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Біофільний дизайн у готельно-ресторанному бізнесі виступає як потужна стратегія сталого розвитку, що інтегрує природні елементи у архітектурне та інтер'єрне середовище для підвищення якості фізичного, психоемоційного та економічного середовища. Цей підхід базується на концепції біофілії – природженому прагненні людини до взаємодії з природним середовищем. За визначенням біофільний дизайн є концепцією у архітектурі та дизайні, за якою людина має знаходитись у природних для себе обставинах, що оточували її сотні тисяч років [4]. Дослідження доводять, що наявність рослинності, природного освітлення, водних елементів і натуральних матеріалів позитивно впливає на зменшення рівня стресу, підвищує ефективність, креативність і загальне самопочуття. Біофільний дизайн не лише покращує фізичний комфорт, а й створює емоційно сприятливе середовище, що особливо важливо в готельно-ресторанній сфері.

На міжнародному рівні яскравим прикладом є американський готель Populus у Денвері, спроектований Studio Gang, з панелями, залізобетонними, кольору кори, колонами на рівні вулиці, що нагадують стовбури, та віконними прорізами, що імітують темні сліди від опалого гілля. Архітектура поєднує естетику природи з енергоефективністю: рециклінгові матеріали, сонячне освітлення, зменшення теплового навантаження через обтічні «повіки» (вікна). А насадження на даху розроблені ландшафтними архітекторами [5].

Приклад Treehouse London у Великій Британії демонструє, як біофільний дизайн у готелі може створювати атмосферу «будиночка на дереві» з відновленого дерева, живими стінами, інтегрованими деревами у внутрішніх просторах, дизайнерськими рішеннями, що нагадують лісову атмосферу. Так само фірмовий ресторан Madera відрізняється інтер'єром в лісовому стилі [6].

Сінгапурський PARKROYAL на Pickering вирізняється живими вертикальними садами, зеленими фасадами, натуральними матеріалами, зменшенням енергоспоживання та інтеграцією екологічних технологій; такі рішення не лише естетичні, але й економічно ефективні та ресурсозберігаючі [7].

Формування гостьового простору з елементами «зелених зон», котрі інтегровані

в будівлю, доводить свою ефективність у готельно-ресторанних комплексах. Такі простори створюють емоційно комфортне середовище, що сприяє розслабленню та психологічному відновленню гостей. Крім того, наявність рослинності в інтер'єрі підвищує привабливість закладу, формує позитивний імідж і демонструє турботу про довкілля. Біофільні елементи не лише прикрашають простір, а й сприяють зменшенню шуму, покращенню якості повітря та підвищенню енергоефективності будівлі. Це забезпечує довготривалу конкурентну перевагу на ринку.

Попри численні приклади успішного впровадження біофільного дизайну у світовій практиці готельно-ресторанного бізнесу, варто зазначити, що його застосування в українських реаліях залишається фрагментарним і часто обмежується декоративними елементами, не маючи комплексного функціонального і стратегічного значення. Крім того, в науковій літературі переважають якісні підходи до аналізу впливу біофільного дизайну, тоді як кількісна оцінка його ефективності, як інвестиційного інструменту, залишається недостатньо розробленою.

Зважаючи на це, актуальним є створення інтегрованої економічної моделі, яка дозволяє оцінити співвідношення між витратами на впровадження біофільного дизайну та отриманими вигодами для підприємства сфери гостинності. Така модель повинна враховувати як прямі фінансові показники (зменшення експлуатаційних витрат, підвищення доходу, середнього чеку, рентабельності), так і непрямі ефекти (збільшення лояльності клієнтів, тривалості їхнього перебування, поліпшення оцінок у відгуках, зниження плинності кадрів). Інтеграція екологічних та поведінкових показників у фінансові розрахунки дозволяє розглядати біофільний дизайн не лише як естетичний вибір, а як частину економічно обґрунтованої стратегії розвитку закладу.

Запропонована модель спирається на взаємозв'язок між трьома основними компонентами: інвестиції (варість біофільних рішень), операційна ефективність (зниження витрат, оптимізація ресурсів), поведінкові та споживчі результати (задоволення клієнтів, повторні візити, збільшення прибутку). Такий підхід відкриває нові можливості для управлінського аналізу, стратегічного планування та обґрунтування доцільності впровадження біофільного дизайну в довгостроковій перспективі.

На завершення, можна стверджувати, що біофільний дизайн трансформується із суто дизайнерської концепції у багатоаспектну управлінську практику, що поєднує принципи сталого розвитку з вимогами економічної доцільності. Його впровадження в готельно-ресторанному бізнесі може стати не лише маркером екологічної свідомості, а й чинником формування доданої вартості, інструментом покращення сервісу та важливою складовою успішної конкурентної стратегії. Подальші дослідження мають бути зосереджені на емпіричному підтвердженні запропонованої моделі, адаптації її до різних форматів закладів і розробці практичних рекомендацій для власників бізнесу та інвесторів у сфері гостинності.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що біофільний дизайн у готельно-ресторанному бізнесі є не лише естетичним підходом, а й дієвим інструментом сталого

розвитку, що поєднує екологічну відповідальність із економічною доцільністю. Інтеграція природних елементів у просторові рішення позитивно впливає на емоційний стан гостей, формує лояльність, знижує експлуатаційні витрати та сприяє зростанню прибутковості закладів. Запропонована модель кількісного оцінювання ефективності біофільного дизайну дозволяє формалізувати цей вплив і враховує фінансові, поведінкові та екологічні індикатори. У вітчизняній практиці біофільні рішення поки що мають переважно декоративний характер, що знижує їх стратегічну цінність. Подальші дослідження мають бути спрямовані на емпіричне тестування моделі, розробку типових рішень для різних форматів закладів та впровадження інструментів для прийняття управлінських рішень, що базуються на принципах сталого та економічно ефективного просторового розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кривуц, С. В. (2024). Принципи біофільного дизайну в формуванні території готельних комплексів. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. № 1. С. 123–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.15>
2. Малюта Л., Владимир О., Рудан В. Інтеграція дизайну в готельно-ресторанний бізнес: ефекти для туризму та розвитку місцевих громад. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 3. С. 307–315. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.03.307>
3. Бойко, М., Кулик, М., & Зікій, Н. (2024). Економічна ефективність дизайну бренду готелю. *Економіка та суспільство*, (63). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-99>
4. Біофільний дизайн. URL: <https://greendeer.com.ua/blog/biofilnij-dizajn-innovaciya-abo-povernennya-dokoreniv/> (дата звернення: 26.07.2025).
5. Jeanne Gang Unveils a Striking Tree-Inspired Hotel. URL: <https://www.architecturaldigest.com/story/jeanne-gang-reimagines-hospitality-with-an-aspen-inspired-hotel> (дата звернення: 26.07.2025).
6. Топ-5 найбажаніших екологічних готелів світу. URL: <https://www.homedesign.in.ua/top-5-naybazhanishykh-ekolohichnykh-hoteliv-svitu-de-eko-dyzayn-zustrichaietsia-z-rozkishshiu/> (дата звернення: 28.07.2025).
7. Тренди в дизайні готелів. URL: <https://tribun.com.ua/uk/118756-trendi-v-dizajni-goteliv-suchasna-estetika-gostinnosti> (дата звернення: 29.07.2025).

REFERENCES:

1. Kryvuts, S. V. (2024). Pryntsypy biofilnoho dyzainu v formuvanni terytorii hotelnykh kompleksiv [Principles of biophilic design in the formation of hotel complex territories]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse*, vol.1, pp. 123–128. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.15>
2. Maliuta, L., Vladymyr, O., & Rudan, V. (2022). Intehratsiia dyzainu v hotelno-restoranni biznes: efekty dlia turyzmu ta rozvytku mistsevykh hromad [Integrating design into the hotel and restaurant business: effects on tourism and local community development]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, vol.32, №3, pp. 307–315. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.03.307>
3. Boiko, M., Kulyk, M., & Zikii, N. (2024). Ekonomichna efektyvnist dyzainu brendu hoteliu [Cost-effectiveness of hotel brand design]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 32. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-99>
4. Biofilnyi dyzain [Biophilic design]. Available at: <https://greendeer.com.ua/blog/biofilnij-dizajn-innovaciya-abo-povernennya-dokoreniv/> (accessed July 26, 2025).
5. Jeanne Gang Unveils a Striking Tree-Inspired Hotel. Available at: <https://www.architecturaldigest.com/story/jeanne-gang-reimagines-hospitality-with-an-aspen-inspired-hotel> (accessed July 26, 2025).

6. Top-5 naibazhanishykh ekolohichnykh hoteliv svitu [Top 5 most desirable eco-friendly hotels in the world]. Available at: <https://www.homedesign.in.ua/top-5-naybazhanishykh-ekolohichnykh-hoteliv-svitu-de-eko-dyzayn-zustrichaietsia-z-rozkishshiu/> (accessed July 28, 2025).

7. Trendy v dyzaini hoteliv [Trends in hotel design]. Available at: <https://tribun.com.ua/uk/118756-trendi-v-dizajni-goteliv-suchasna-estetika-gostinnosti> (accessed July 29, 2025).